

1. בראשית פרק לב פסוק ד - יב (פרשת וישלח)

(ד) וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לִפְנֵי אֱלֹהֵי-עִשָׂו אֶחָיו אֲרֻצָּה שְׂעִיר שָׂדֶה אָדָם: (ה) וַיֵּצֵא אֹתָם לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּן לְאֹדְנִי לַעֲשֹׂו כֹּה אָמַר עַבְדְּךָ יַעֲקֹב עִם-לִבְּנוֹ גִּרְתִּי וְאַחֵר עַד-עַתָּה: (ו) וַיְהִי-לִי שׁוֹר וַחֲמֹר צֹאן וַעֲבֵד וּשְׂפָחָה וְאֲשָׁלָחָה לְהַגִּיד לְאֹדְנִי לְמִצְאָתוֹ בְּעֵינָיִךְ: (ז) וַיֵּשְׁבוּ הַמַּלְאָכִים אֶל-יַעֲקֹב לֵאמֹר בָּאנוּ אֵלֶי-אַחֲיָךְ אֶל-עִשָׂו וְגַם הִלָּךְ לִקְרֹאתָךְ וְאַרְבַּע-מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ: (ח) וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֵא לוֹ בַּיֶּזֶץ אֶת-הָעֵצִים אֲשֶׁר-אֵתּוֹ וְאֶת-הַצֹּאן וְאֶת-הַבָּקָר וְהַגְּמָלִים לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת: (ט) וַיֹּאמֶר אִם-יָבוֹא עֲשָׂו אֶל-הַמַּחֲנֶה הָאֵת וְהִכָּהוּ וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לְפִלִּיטָה: (י) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם וְאֱלֹהֵי אָבִי יִצְחָק ה' הָאֵמֶר אֵלַי שׁוּב לְאַרְצְךָ וּלְמִלְחָתָךְ וְאִיטִּיבָה עִמָּךְ: (יא) קִטְנִיתִי מִכָּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל-הָאֱמֹת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת-עַבְדְּךָ כִּי בְמִקְלִי עָבַרְתִּי אֶת-הַיַּרְדֵּן הַזֶּה וְעַתָּה הִנֵּיתִי לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת:

2. בראשית פרק לג פסוק ג - יח (פרשת וישלח)

(ג) והוא עבר לפניהם וישתחוו אלרצה שבע פעמים עד גשתו עדאחיו: (ד) וירץ עשו לקראתו ויטבקהו ויפל על צוארו וישקהו ויבכו: (ה) וישא אתעניו וירא אתהנשים ואתהיכלים ויאמר מיאלה לך ויאמר הילדים אשרחנן אליהם אתעבדך: רביעי (ו) ותגשן השפחות הנה וילדיהן ותשתחוו: (ז) ותגש גםלאה וילדיה וישתחוו ואמר נגש יוסף ורחל וישתחוו: (ח) ויאמר מי לך כלהמחנה הנה אשר פגשתי ויאמר למצאתו בעיני אדני: (ט) ויאמר עשו ישלי רב אחי יהי לך אשרלך: (י) ויאמר יעקב אלגא אסנא מצאתי חן בעיניך ולקחת מנחתי מידי כי עלכו ראיתי פניך כראת פני אלהים ותרגני: (יא) קחגא אתברכתי אשר הבאת לך כיחנני אלהים וכי ישליכל ויפצרגו ויקחו: (יב) ויאמר נסעה וגלכה ואלכה לנגדה: (יג) ויאמר אליו אדני ידע כייהלדים רבים והצאן והבקר עלות עלי ודפקום יום אחד ומתו פלהצאן: (יד) ועברגא אדני לפני עבדו ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשרלפני ולרגל הילדים עד אשראבא אלי אדני שעירה: (טו) ויאמר עשו אציגהגא עמך מוהעם אשר אתי ויאמר למה זה אמצאתו בעיני אדני: (טז) וישב ביום ההוא עשו לדרכו שעירה: (יז) ויעקב נסע ספתה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סכת עליבן קרא שםהמקום ספות: ס (יח) ויבא יעקב שלם עיר שלם כנען בבאו מפדן ארם ויסן אתפני העיר:

3. בראשית פרק לו (פרשת וישלח)

(א) וְאֵלֶּה תְּלֻדֹת עֲשׂוֹ הוּא אָדָם: (ב) עָשָׂו לָקַח אֶת־נָשָׁיו מִבְּנוֹת כְּנָעַן אֶת־עֵדָה בַּת־אֵילֹון הַחֲתָי וְאֶת־אֶהְלִיבֶמָה בַּת־עֵנָה בַּת־צִבְעֹון הַחֲתָי: (ג) וְאֶת־בִּשְׁמֵת בַּת־יִשְׁמָעֵאל אֶחָת גִּבּוֹרִית: ... וְאֵלֶּה בְּנֵי עֲשׂוֹ אֲשֶׁר יִלְדוּלוֹ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן: (ו) וַיִּקַּח עֲשׂוֹ אֶת־נָשָׁיו וְאֶת־בְּנָתָיו וְאֶת־כָּל־נַפְשֹׁת בֵּיתוֹ וְאֶת־מִקְנֵהוּ וְאֶת־כָּל־בְּהֶמְתּוֹ וְאֶת כָּל־קִנְיָנוֹ אֲשֶׁר רָכַשׁ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיֵּלֶךְ אֶל־אֶרֶץ מִסְּפִי יַעֲקֹב אֶחָיו: (ז) כִּי־הָיָה רֶכֶשׁוֹ רַב מִשִּׁבְת יִצְחָק וְלֹא יָכֹלָה אֶרֶץ מִגּוּרֵיהֶם לִשְׂאת אֹתָם מִסְּפִי מִקְנֵיהֶם: (ח) וַיָּשֶׁב עֲשׂוֹ בְּהָר שָׁעִיר עֲשׂוֹ הוּא אָדָם: (ט) וְאֵלֶּה תְּלֻדֹת עֲשׂוֹ אָבִי אָדָם בְּהָר שָׁעִיר: (י) אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־עֲשׂוֹ אֲלִיפֹז בן־עֵדָה אֲשֶׁת עֲשׂוֹ רְעוּאֵל בן־בִּשְׁמֵת אֲשֶׁת עֲשׂוֹ: (יא) וַיְהִי בְּנֵי אֲלִיפֹז תִּימָן אוֹמֵר צֶפֶן וְגַעְתָּם וַיִּקְנֻ: (יב) וַתִּמְנָעוּ הָיְתָה פִּילְגֶשׁ לְאֵלִיפֹז בן־עֲשׂוֹ וַתֵּלֶד לְאֵלִיפֹז אֶת־עַמְלָק אֵלֶּה בְּנֵי עֵדָה אֲשֶׁת עֲשׂוֹ: (יג) וְאֵלֶּה בְּנֵי רְעוּאֵל נִסְת וְזֶרַח שְׁמָה וּמִזָּה אֵלֶּה הָיוּ בְּנֵי בִשְׁמֵת אֲשֶׁת עֲשׂוֹ: (יד) וְאֵלֶּה הָיוּ בְּנֵי אֶהְלִיבֶמָה בַּת־עֵנָה בַּת־צִבְעֹון אֲשֶׁת עֲשׂוֹ וַתֵּלֶד לְעֲשׂוֹ אֶת יַעֲוֹשׁ וְאֶת־יַעֲלָם וְאֶת־קֶרַח: ... אֵלֶּה אֱלוֹפֵי אֲלִיפֹז בְּאֶרֶץ אָדָם אֵלֶּה בְּנֵי עֵדָה: (יז) וְאֵלֶּה בְּנֵי רְעוּאֵל בן־עֲשׂוֹ אֱלוֹף נִסְת אֱלוֹף זֶרַח אֱלוֹף שְׁמָה אֱלוֹף מִזָּה אֵלֶּה אֱלוֹפֵי רְעוּאֵל בְּאֶרֶץ אָדָם אֵלֶּה בְּנֵי בִשְׁמֵת אֲשֶׁת עֲשׂוֹ: (יח) וְאֵלֶּה בְּנֵי אֶהְלִיבֶמָה אֲשֶׁת עֲשׂוֹ יַעֲוֹשׁ אֱלוֹף יַעֲלָם אֱלוֹף קֶרַח אֵלֶּה אֱלוֹפֵי אֶהְלִיבֶמָה בַּת־עֵנָה אֲשֶׁת עֲשׂוֹ: (יט) אֵלֶּה בְּנֵי־עֲשׂוֹ וְאֵלֶּה אֱלוֹפֵיהֶם הוּא אָדָם: ס (כ) אֵלֶּה בְּנֵי־שָׁעִיר הַחֲתָי יִשְׁבִּי הָאֶרֶץ לוֹטָן וְשׁוּבָל וְצִבְעֹון וְעֵנָה: (כא) וְדִשׁוֹן וְאַצָּר וְדִישׁוֹן אֵלֶּה אֱלוֹפֵי הַחֲתָי בְּנֵי שָׁעִיר בְּאֶרֶץ אָדָם: (כב) וַיְהִי בְּנֵי־לוֹטָן חָרִי וְהִימָם וְאַחֹת לוֹטָן תִּמְנָע: (כג) וְאֵלֶּה בְּנֵי שׁוּבָל עֲלֹן וּמִנְחַת וְעִיבָל שָׁפֹן וְאוּגָם: (כד) וְאֵלֶּה בְּנֵי־צִבְעֹון וְאַיָּה וְעֵנָה הוּא עֵנָה אֲשֶׁר מָצָא אֶת־הֵימָם בַּמִּדְבָּר בְּרַעְתּוֹ אֶת־הַחֲמָרִים לְצִבְעֹון אָבִיו: ... (מג) אֱלוֹף מַגְדִּיאֵל אֱלוֹף עִירָם אֵלֶּה אֱלוֹפֵי אָדָם לְמִשְׁבַּתָּם בְּאֶרֶץ אַחֲזָתָם הוּא עֲשׂוֹ אָבִי אָדָם:

4. **מדרש הגדול בראשית פרק לב פסוק ד (פרשת וישלח)**

שָׁדָה אֶדָם. הוּא אֶדָם וְאַרְצוֹ אֶדְמָה וּמֵאֲכָלוֹ אֶדָם וּגְבוּרָיו אֶדְמִים וְעַתִּיד לִפְרַע מִמֶּנּוּ דּוּדֵי צַח וְאֶדָם (שִׁיה"ש ה', י) בְּלִבּוֹשׁ אֶדָם, שְׁנֵאמַר מְדוּעַ אֶדָם לְלִבּוֹשֶׁיהָ (ישעיה סג, ב).

5. **אבן עזרא בראשית פרק לב פסוק ד (פרשת וישלח)**

... כי ארץ אדום בין חרן ובין ארץ ישראל, וזאת תשובה על הגאון שאמר כי סיני ושעיר ופארן סמוכים הם,

6. **רד"ק בראשית פרק לב פסוק ד (פרשת וישלח)**

ארצה שעיר - ששמע ששם היה אבל לא היה שוכן שם עם ביתו, כי בארץ כנען היה ביתו עדיין, כמו שכתוב ויקח עשו את נשיו וגו':

7. **רבי אברהם בן הרמב"ם בראשית פרק לב פסוק ד (פרשת וישלח)**

וישלח יעקב. שלח (יעקב) ע"ה אל [אחיו] ארצה שעיר לפי שהגיעה אליו השמועה כי שם היה בעת ההיא שהרי לא נעתק לשם לגמרי להשתקע בקביעות אלא אחר חזרת יעקב מן שדה ארם כמו שיתבאר בסוף פרשה זו ונקראת (ארץ שעיר) שדה אדום בשמה הידוע אצל ישראל בזמן מתן תורה:

8. **רמב"ן בראשית פרק לב פסוק ד (פרשת וישלח)**

(ד) נכתבה הפרשה הזאת להודיע כי הציל הקדוש ברוך הוא את עבדו וגאלו מיד חזק ממנו, וישלח מלאך ויצילהו. וללמדנו עוד שהוא לא בטח בצדקתו והשתדל בהצלה בכל יכלתו. ויש בה עוד רמז לדורות כי כל אשר אירע לאבינו עם עשו אחיו יארע לנו תמיד עם בני עשו, וראוי לנו לאחז בדרכו של צדיק שנזמין עצמנו לשלשת הדברים שהזמין הוא את עצמו, לתפלה ולדורון ולהצלה בדרך מלחמה, לברוח ולהנצל, וכבר ראו רבותינו הרמז הזה מן הפרשה הזאת כאשר אזכיר (להלן לב ט, לג טו): אל עשו אחיו ארצה שעיר - בעבור היות נגב ארץ ישראל על ידי אדום ואביו יושב בארץ הנגב, יש לו לעבור דרך אדום או קרוב משם, על כן פחד אולי ישמע עשו והקדים לשלוח אליו מלאכים לארצו. וכבר תפסוהו החכמים על זה. אמרו בבראשית רבה (עה ג) מחזיק באזני כלב וגו' (משלי כו יז). אמר לו הקדוש ברוך הוא, לדרכו היה מהלך והיית משלח אצלו ואומר לו כה אמר עבדך יעקב: ועל דעתי גם זה ירמוז כי אנחנו התחלנו נפילתנו ביד אדום, כי מלכי בית שני באו בברית עם הרומיים (ספר החשמונאים א ח) ומהם שבאו ברומה (כך כותב רבינו בויקרא כו טז), והיא היתה סבת נפילתם בידם, וזה מוזכר בדברי רבותינו ומפורסם בספרים (יוסיפון פרק סה):

9. **בראשית פרק לה פסוק כז - כט (פרשת וישלח)**

(כז) וַיָּבֹא יַעֲקֹב אֶל-יִצְחָק אָבִיו מִמֶּרֶא קְרִיַת הָאֲרָבָה הוּא חֶבְרוֹן אֲשֶׁר-גָּר-שָׁם אֲבֹתָם וַיִּצְחָק: (כח) וַיִּהְיוּ יָמֵי יִצְחָק מֵאָה שָׁנָה וְשִׁמְנֵים עָשָׂר: (כט) וַיָּגֹעַ יִצְחָק וַיָּמָת וַיֵּאָסֶף אֶל-עַמּוּיָו וַיָּקָן וַיִּשָּׁבַע יָמָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עֲשׂוֹ וַיַּעֲקֹב בָּנָיו: פ

10. **בראשית פרק כז פסוק מא (פרשת תולדות)**

וַיִּשְׁטֹם עֲשׂוֹ אֶת-יַעֲקֹב עַל-הַבְרָכָה אֲשֶׁר בָּרַכוּ אָבִיו וַיֹּאמֶר עֲשׂוֹ בְּלִבּוֹ יִקְרְבוּ יָמֵי אָבִי וְאֶהְרֹגָה אֶת-יַעֲקֹב אָחִי:

11. **חזקוני בראשית פרק לב פסוק ד (פרשת וישלח)**

(ד) וישלח יעקב מלאכים כתרגומו איזגדין שלוחים. ארצה שעיר שהיתה מתחלה משל שעיר וכשנשא עשו את אהליבמה ירש בה ארץ שעיר כי היתה בת ענה בת צבעון בן שעיר החורי והיה עשו הולך ובא שמה אצל נשיו ולבו נמשך אחריהן ונקרא על שמו שדה אדום, לכך אמר להם שדה להודיעך שרגילותו בשדה ע"י שהוא ציד.

12. **מושב זקנים בראשית פרק לב פסוק ד (פרשת וישלח)**

ארצה שעיר. קשה למה שלח יעקב אליו לשעיר, והלא עיקר ישיבתו בארץ כנען היתה, דכתיב לקמן (ל"ו ו') ויקח עשו את נשיו ואת בניו [וכו'] אשר רכש בארץ כנען, א"כ משמע שעד עתה ישב בארץ כנען, ולאחר שבא יעקב מארם לארץ כנען וקברו שניהם יצחק אז עלה בדעתו של עשו ללכת להר שעיר מפני שהיה רכושם רב, וי"ל דודאי עיקר יישובו בארץ כנען, אבל נשיו היו בשעיר, ואמר יעקב מסתמא לא ימצאו אותו כי אם אצל נשיו שלבו נמשך אחריהם. א"נ הלך לשעיר לכבוש הממלכות להיות כפופים לפניו, כמו שמוכיח בפרש' וארבע מאות איש עמו וא"ר שכולם היו בני מלכים:

13. **ספורנו בראשית פרק לב פסוק ד (פרשת וישלח)**

ארצה שעיר שדה אדום. אל גליל שעיר לאותו החלק ממנו שהיה דר שם אדום כי אז לא כבש עדיין את כל החורי יושבי הארץ:

14. **רש"י בראשית פרק לג פסוק יב (פרשת וישלח)**

ואלכה לנגדך - בשוה לך, טובה זו אעשה לך שאאריך ימי מהלכתי ללכת לאט כאשר אתה צריך, וזהו לנגדך, בשוה לך:

15. כתר יונתן בראשית (פרשת וישלח) פרק לו פסוק ו

וַיִּקַּח עֶשָׂו אֶת נַפְשׁוֹ וְאֶת בְּנָיו וְאֶת בְּנֵי שָׁרָה כָּל נַפְשׁוֹת בֵּיתוֹ וְאֶת מִקְנֵהוּ וְאֶת בְּהֵמוֹתָיו וְאֶת כָּל נֶכְסָיו אֲשֶׁר קָנָה בְּאֶרֶץ
שָׁל כְּנָעַן וַיֵּסַע לְאֶרֶץ אֲחֵרָת שְׁהִיָּה מוֹטָל עָלָיו מוֹרָא שָׁל יַעֲקֹב אָחָיו:

16. רד"ק בראשית (פרשת וישלח) פרק לו פסוק ו

וילך אל ארץ - שהיה יושב בה דרך עראי קודם שבא יעקב, ועתה אחר שבא הלך משם עם כל אשר לו מפני יעקב
אחיו. והטעם כי היה רכושם רב, ונדחה הוא מפניו כי ידע מברכות אביו שבירך את יעקב כי תהיה ארץ כנען לזרע
יעקב, ולו גם כן תהיה הארץ שבירך אותו אביו, ואמר לו "הנה משמני הארץ יהיה מושבך" כלומר ארץ שמנה, אולי
שמע מאביו כי יתן האל לו ולזרעו הר שער, אולי נאמר לו בנבואה וכן כי ירושה לעשו נתתי את הר שער
(דברים ב'):

17. רשב"ם בראשית פרק לב (פרשת וישלח)

(ה) עם לבן גרתי - כאשר ידעת במצות אבי ואמי. שלא יחשוב בשבילי ברח: (י) באנו אל אחיך אל עשו - ומצאת חן
בעיניו כאשר אמרת, וגם הנה הוא מתוך ששמח בביאתך ובאהבתו אותך, הולך לקראתך וארבע מאות איש עמו
לכבודך. זהו עיקר פשוטו. וכן גם הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בלבו: (ח) וירא יעקב - בלבו, שאעפ"י שהראה
לשלוחים כי לכבודו מתכוין, הוא לא האמין שמחשבת עשו לטובה אלא לרעה:

18. רמב"ן בראשית פרק לג פסוק יד (פרשת וישלח)

עד אשר אבא אל אדוני שעירה - היה ליעקב בשובו אל ארצו דרך בארץ שער, והנה אמר לו עשו ואלכה לנגדך, שלא
יפרד ממנו עד שובו אל אביו לעשות לו כבוד בבואו אל ארצו, ויעקב אמר אני אלך לאטי ואדני ישוב אל עיר
ממשלתו, ואם אשוב דרך עירו יכבדני וילך עמי כאשר יחפוץ. ולא היה זה נדר ממנו שיבא אליו, שאין עשו צריך לו.
ורבותינו אמרו (ע"ז כה ב) עוד שלא היה בדעת יעקב לשוב דרך שער, ורצונו היה להתרחק ממנו כאשר יוכל, אבל
הרחיב לו את הדרך. וגם זו עצת חכמה, ועוד להם מדרש אחר (ב"ר עז יד) שיקים דברו לימות המשיח, שנאמר (עובדיה
א כא) ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו, יאמר כי המושיעים אשר בהר ציון יעלו לשפוט את הר עשו:

19. ספר תורת המנחה לרבי יעקב סקילי - דרשה יד

ועם כל זה לא רצה להתגרות עם עשו ושלח לו מלאכים לפייסו ולדרוש שלומו וטובתו הה"ד וישלח יעקב מלאכים
לפניו, הוי שוחר טוב יבקש רצון: יעקב ניצל מעשו בגלל דרישת השלום: ובא וראה כמה טובות גמל עשו ליעקב על
דרישת זה השלום וכמה כבוד כבדו. אמרו, כי מיד ששמע בדרישת שלום אחיו, אסף כל חילו ובא לקראתו באהבה
ובתאות לבו, וזהו שאמר וגם הולך לקראתך, בא לקראתך היה לו לומר, אלא מהו הולך לקראתך, הלך לקבץ עמו
אנשיו כדי לכבדך, והולך באהבה ובחיבה כד"א (קהלת ו ט) טוב מראה עינים מהלך נפש, והוא ענין אהבה וחיבה.
וסופו מוכיח עליו דכתיב וירץ עשו לקראתו ויחבקו ויפול על צוואריו וישקו ויבכו מלמד שנשקו בכל לבו. ועוד
שאמר לו אחי יהי לך אשר לך נסעה ונלכה ואלכה לנגדך אציגה נא עמך מן העם אשר אתי. ולבסוף כשבאו שניהם
לארץ כנען היו באהבה רבה ושלום רב, ולא היה ריב בין רועיהם כאשר היה בין רועי מקנה אברם ובין רועי
מקנה לוט, ובין רועי גרר ובין רועי יצחק. ולא עוד אלא כשראה עשו שהיה רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדיו
מפני מקניהם, עמד ופנה לו מקום והלך לו אל ארץ אחרת והניח מבחר היישוב וארץ מולדתו וארץ מגורי אביו,
והלך לו אל ארץ אחרת מפני יעקב. ודרישת השלום עשה את כל הכבוד הזה הוי שוחר טוב יבקש רצון ודורש רעה
תבואנו, מי שאינו נזהר ופושע בעצמו תבואה הרעה:

20. ר' נ"ה וויזל בראשית ל"ג:י"ב

ויאמר נסעה ונלכה - עשו אמר ליעקב נסעה ממקום זה ונלכה בדרך יחדו.
ואלכה לנגדך - פירש רש"י ז"ל "בשוה לך. טובה זו אעשה לך שאאריך ימי מהלכתי ללכת לאט כאשר אתה צריך, וזהו
לנגדך בשוה לך". ואם כך הפירוש, מה השיב יעקב "אדוני יודע כי הילדים רכים"? וגו' והרי עשו קבל על עצמו שילך
כמוהו לאט. ורמב"ן ז"ל פירש "ואלכה לנגדך, שלא יפרד ממנו עד שובו אל אביו לעשות לו כבוד בבואו אל ארצו".
ואין מלת "לנגדך" מתוכנת לפירושו זה. ואחשוב כי "לנגדך" כמו "אעשה לו עזר כנגדו", וכמו "אך נגד י"י משיחו",
ובסדר בראשית בארנוהו שהוא על ההקבלה בהיות האחד עזר אל השני. וכן כאן שהבטיחו שילך לנגדו, כלבו כן
לבו, שיהיה לו לעזר בדרך ומוכן לטובתו. והיתה כוונת עשו שהוא ויעקב לבדו עם קצת הנשים והעבדים ילכו

תחלה אל ארץ שעיר ושם יכבדהו, כדרך שבת אחים יחדו, והילדים עם המקנה יתנהלו לאטם ויבואו זמן אח"כ לארץ שעיר. {וזהו נסעה ונלכה מכאן כולנו; ואני אלך לנגדך} ולכן השיב יעקב שלא יוכל עשוהו, וכמו שיתבאר.

21. הכתב והקבלה בראשית פרק לג פסוק יב (פרשת וישלח)

(יב) ואלכה לנגדך. בשוה לך (רש"י) ולולי דבריו הייתי מפרש לנגדך מן נגדה נא לכל עמו (תהלים קט"ז י"ד י"ח) דתרגומו איתני כדון, לשון ספור והגדה (ערצאָהלונג) כלומר שתשלומי נדריו יהיה בספורים עד שתהיה הגדה וספור ממנו לכל העם, ומזה שויתי ה' לנגדי תמיד (שם ט"ז) שמתי תמיד כל ספורי והגדותי בעניני ה' (מין געשפראַך), והנה אחר שאמר נסעה ונלכה יחד כשני אוהבים שפרידתם קשה עליהם הוסיף לומר: ואלכה לנגדך. רצוני ללכת אתך בחברתך להשתעשע יחד בדברי ספור והגדה, (געשפראַכניג אונטערהאלטען), ולא יהיה הדרך לטורח ומשא עליך, כי הליכת אדם בדרך יחידי שאין איש עמו, כל פסיעה ופסיעה כמשא כבדה היא עליו, אמנם בהשתעשעותו בדברים עם חברו יקל עליו הדרך וכמעט שלא ירגיש אותו, ותוספות הה"ן בפעלים אלה יורו על העשי' ברצון גמור.

22. העמק דבר בראשית פרק לג פסוק יב (פרשת וישלח)

(יב) ואלכה לנגדך. כפרש"י בשוה לך, והוא כמו שביארנו המקרא בפ' בראשית עזר כנגדו, לפי צרכיו תעזרהו, כך הפי' כאן לפי הילוכך אלך גם אני, כי הבין גם הוא שיעקב מוכרח לילך בנחת, ורצון עשו היה בזה שיגיע יעקב לשדה אדום, ושם יחלק לו כבוד כיז המלך בביתו:

23. אלשיך על בראשית פרק לג פסוק יב (פרשת וישלח)

הנה הסכימו רבותינו ז"ל שאין פסוקים אלו כפשוטן, אלא שמאמר יעקב יעבר נא אדוני כו' היה על שאמר לו עשו מבקש אני שאהא שותף עמך בעולמך, ושהשיב לו יעקב יעבר נא אדוני כו'. וכן אמרו עד אשר אבא אל אדוני שעירה שהוא ועלו מושיעים כו' לשפוט את הר עשו. ויהיה, שהוקשה להם שאם נסעה ונלכה הוא ללכת יחד, מאי ואלכה לנגדך שהוא בלתי מורה שותפות בהליכה. שאם הוא שיהיה לנגדו קרוב אליו פן לא ישא אותם הארץ לשבת יחדו, למה יאמר שהוא ילך לנגד יעקב ולא שיעקב ילך לנגדו. ...

24. שפת אמת ספר בראשית - פרשת תולדות - שנת [תרנ"א] 1847-1905

בענין ברכת יצחק שרצה ליתנה לעשו. ובפי' נראה כי ברכת יעקב היתה מיוחדת אליו כמו שברכו לבסוף ברכת אברהם שהוא עיקר הברית שכרת השי"ת לזרעו אחריו. אבל זו הברכה היא להיות גביר לאחיו כו'. כי יעקב ועשו היו מיוחדין לב' עולמות כמ"ש עשו איש שדה ויעקב יושב אהלים ואם הי' עשו מתקן מעשיו הי' הוא כמו זבולון עם יששכר והוא הי' מושל על כל האומות להכין הכל לקרב אל הקדושה. ולא הי' נצרך ליעקב רק לעסוק בתורת ה' בלי מלחמות. כי הרי כתיב ראשית גוים עמלק. והוא איש שדה. דיש מדבר שדה בית כמ"ש האר"י ז"ל בקבלת שבת נעשה ממדבר שדה ע"ש. ושבת עצמו הוא בחי' אהל ובית. והנה יעקב הוא בחי' השבת יושב אהלים כמ"ש בשבת אל יצא איש ממקומו. וכמא' חז"ל יעקב כתוב בו שמירת שבת כו'. אבל התקונים שצריך בימי המעשה לעשות ממדבר שדה. והוא הכנה אל השבת דרך זה רצה יצחק להנחיל לעשו. אך כי לא זכה עשו לזה. והוצרך לקבל יעקב גם זאת על שכמו לתקן עוה"ז.

25. רש"ר הירש בראשית (פרשת תולדות) פרק כז פסוק א 1808-1888

... כהקדמה למאורעות אלה קראנו על המכה הכפולה, שעשו נתן לייעודו הגדול של אברהם, כאשר נשא שתי נשים מבנות חת. דבר זה צריך היה לפקוד את עיני יצחק, ולהראות לו את בנו הבכור כפסול גמור לתפקידו. אף - על - פי - כן אנחנו רואים, שיצחק קרא לבנו הבכור, על מנת לברך אותו, על מנת למנות אותו למנהיגו ומדריכו של בית אברהם לעתיד. מה רב היה כוחו של האיש אשר "צייד בפיו", היאך הצליח לשים מסוה על פניו, עד שעלה בידיו להטעות את אביו ולגנוב את לבו - למרות אורח חייו שעמד בסתירה גמורה לדרכו של אברהם! ממלת "נא" - הנה נא זקנתי - למדנו, שעוד מזמן היה בדעת יצחק להעניק את הברכה לבנו, אך נמצאו עוררין בדבר. כנראה רבקה היא שביקשה את הדחיה, באמתלה שעוד חזון למועד, הן טרם הזקין, וכדו'. קווה קיוותה שיעלה בידה לאכזב את יצחק בינתיים, אך לא הצליחה. מה ביקשה עתה? מה יכלה לבקש? רק זאת, להפגין לפניו, באיזו מידה יכולים הבריות לגנוב את דעתו! הנה יעקב שהיה איש תם, העמיד לפניו פני גיבור ציד, - הנקל לעשו שיעמיד לפניו פני איש תם! ביקשה רבקה לאכזב את יצחק על - ידי הכוזב, והנה חפצה הצליח בידה. משעמד על התרמית, אחזתו חרדה גדולה, - "נפתח לו גיהנם" (תנחומא תולדות יא), ראה היאך כל ימיו גנבו את דעתו והטעוהו. מיד נפקחו עיניו, מיהר להתאושש והוסיף מדעת ומרצון גמור: גם ברוך יהיה! נראה שגם ר' יהושע בן לוי הבין כך את המאורעות האלה, והרי הוא אומר: לא ממה

שהיתה רבקה אוהבת את יעקב יתיר מעשו עשתה את הדבר הזה, אלא אמרה לא ייעול ויטעי לההוא סבא (בראשית רבה סה, א). גם רצונו של יצחק יתבהר יותר, **כאשר נעיינ בטיב הברכה שהוא ביקש לתת לעשו**. עשו עצמו לא ציפה כלל, שיצחק יחלק לו את הברכה כולה, אף הוא שואל מיד: הלא אצלת לי ברכה - אילו ברכת אותי, הלא היית משאיר ברכה ליעקב; ברכה זו - תן לי! אף יצחק מודה לו על כך, אך כאשר הוא מגלה לו את תוכן הברכה שניתנה ליעקב, הרי הוא מראה לו, שרק ברכה זו היתה ראויה לעשו, ואילו הברכה היעודה ליעקב, לא היתה ראויה לעשו כל עיקר. שני בניו של יצחק ייצגו שני יסודות בביתו; עשו - את הכוח החומרי, יעקב - את הכוח הרוחני. יודע היה יצחק, כי האומה זקוקה לשני הכיוונים. אף הוא כנראה ידע את הנבואה, כי הרב בכוחו החומרי יעבוד לצעיר ולחלש ממנו: "ורב יעבד צעיר". אך כסבור היה יצחק, שעשו ויעקב יקיימו את תעודת אברהם בכוחות משותפים, בלב אחים ומתוך השלמה הדדית; לפיכך הועיד לעשו ברכה בעלת תוכן חומרי, וברכה רוחנית היתה שמורה עמו ליעקב. ברכה זו, שנועדה ליעקב, היתה חסרת כל ערך לעשו, שכן מטבעו לא היתה לו כל הבנה לצד הרוחני של בית אברהם. אולם, מבית לבן ידעה רבקה את הקללה שבפיצול זה, ידעה מנסיונה, שהחומר יהיה לברכה וישועה רק בבית שרוח אברהם מפעמת בו, רק בידו של זה שרוחו של אברהם מדריכה אותו. היא היטיבה לראות: החומר שאין עמו רוח, היה בעיניה קללה, את הברכה ראתה רק בלתי מחולקת, יורדת על ראשו של אחד. שיקולים אלה יסבירו לנו את מעשי שניהם, לפי זה ברור הדבר גם כאן. יצחק רצה לברך את עשו ברוח ייעודו שלעתידי. כדרך שהוא קיווה, שנטיותיו עתידות להיות לברכה למטרות נעלות, כן ביקש לראותו בשעת הברכה. יש להעלות את מלאכת הציד האכזרית, ולעשותה כלי שרת למטרה אנושית נעלה. ואכן נראה, שלא היה עשו רגיל אצל הציד, כדי להביא תבשיל מבריא לאביו הזקן והחלוש. נפשו חשקה בציד, בדם המהביל, בהתגברות על כוח החיה. אך לא היה זה ממידותיו של עשו לצוד ציד עבור חולה שנחלש, למען יסעד בו הלה את לבו. "שא נא כליך, וצודה לי ציד, ועשה לי מטעמים" - אתה עצמך, השתמש הפעם בכלי אומנותך, כדי לעשות חסד עם אדם, כדי לסעוד את לבבו של זקן; תחוש גם אתה בסיפוק הבא לו לאדם, בשעה שהוא מהנה את זולתו. משום כך, בברכה שהוא נותן למי שנדמה לו כעשו, הוא מכוון אותו ממלאכת הציד אל "השדה אשר ברכו ה'", אל החקלאות, אל שמירת העושר של חיי האומה היהודית. סעד הלב והברכה הבאה בעקבותיו רמוזים במליצה: "בעבור תברכך נפשי". משום כך בפסוק ה: **הפעם הלך עשו לצוד ציד במטרה להביא הביתה**.

26. מלבי"ם בראשית פרק כז (פרשת תולדות) 1809-1879

(ה) ורבקה שמעת. הנה רבקה הבינה כל כונת יצחק (שעז"א ורבקה שומעת ר"ל מבינה דברי יצחק) איך רוצה לעשות התקשרות בין עשו ובין יעקב כהתקשרות יששכר וזבולון ושבת לוי וישראל שיעקב יעסוק בתורה ועשו יפרנס אותו, אבל היא ידעה היטב רשעת עשו ורוע תכונתו, שלא לבד שלא יהיה קליפה השומרת לפרי, ..., וזה יהיה מדרגת ישראל לעתיד כמ"ש ועמדו זרים ורעו צאנכם ואתם כהני ה' תקראו, וחשבה רבקה שבענין זה יצלחו הבנים יותר, שגם ברכת העזה"ז תהיה ליעקב, ועשו יעבוד אותו עבודת עבד, כי ימשול עליו יעקב בעוז ה' ובכח נפשו כמו שהיה בעת שהצליחו ישראל וכבשו אדום תחתם והכניסו אותם בברית מילה וטבילה בימי הורדוס, ...

27. חתם סופר בראשית כז:כח 1762-1839

ויתן לך האלקי' מטל השמים, ולעשו אמר הנה משמני ארץ יהי' מושבך, ר"ל ע"י שנתתיך עבד ליעקב עי"ז יהי' מושבך משמני ארץ שהרי ברכתי יעקב בזה וממילא טוב לך כי אתה עבדו ושלך שלו, אמנם אם תריד ופרקת עלו מעל צווארך ולא תחפוץ להיות עבדו אזי גם זה לא יהי' לך. [תקס"ו:]

ויתן לך האלקי' וגו'. נראה דיצחק ידע כי יעקב איש תם ועשו יודע ציד אך חושבו לצדיק, ויהיו ב' אחים אלו כיששכר וזבולון ויעקב מתברך בעבודת ה' ויהי' עשו משועבד ליעקב לעשות לו כל צרכיו כזבולון ויששכר, ויעקב משועבד לעשו בהוראת איסור והיתר כדכתיב להדי' ביששכר ויט שכמו לסבול ויהי למס עובד וכפירש"י פ' ויחי שם, ע"כ זאת הברכה יצדק לשניהם בכוונות שונות, לעשו כפשוטו טל השמים וגו' להצלחת עה"ז ולפרנס ממנו יעקב כזבולון לחוף ימים, יעבדוך עמים וגו' וישתחו לך כי יהי' יעקב צריך לו לפרנסתו ויהי' מודה ומשבח לו על ככה, ויוצדק גם ליעקב בענין התורה טל השמים ומשמני ארץ בחי' תורה והוראה כמבואר בזוהר על

28. לקוטי הלכות יו"ד הלכות ראשית הגז הלכה ה 1780-1844

פי פנדאי הבין יצחק שיעקב עוסק בתורה ועבודה יותר מעשו שהיה איש שדה, ויעקב היה איש תם יושב אהלים, רק סבר שעשו מרצה לפרנס את יעקב כמו שהיה רגיל להביא ציד ליצחק, על פן רצה לברכו בעשירות פדי שיוכל

לפרנס את יעקב, כי יעקב שהוא הצדיק בעצמו, שעוסק בתורה בתכלית הקדושה לשמה בשלמות גמור, אף על פי שנוטה מעט לשמאל בשביל פרנסה ונעשירות, אף על פי כן אין לו פנאי לציר את העשירות לגמרי, ובהכרח שיהיה מלאכתו נעשית על ידי אחרים, ובשביל זה ההכרח שזבולון יחזיק את יששכר, בחינת (דברים לג, יח): "שמח זבולון בצאתך ויששכר באהלך" וכו', ועל כן סבר יצחק לברך את עשו בפרנסה בשביל זה כדי שיחזיק את יעקב הצדיק, שעל ידי זה בודאי היה מתמקן עשו והיה שב בתשובה.

29. אמת ליעקב בראשית פרק לב פסוק ד (פרשת וישלח)

ונראה בזה לפי מה שהבאתי לעיל בפרשת תולדות [כ"ז פ"ד] את דברי המלבי"ם שכוונת יצחק ליתן את הברכות לעשו היתה משום שרצה לעשות שותפות בין עשו ליעקב כמו השותפות שהיתה בין יששכר וזבולון, והיינו שיעקב יקדיש את כל זמנו ומרצו לעבודת ה' ועשו יפרנסו ויספיק לו לחם טרפו, עיין במלבי"ם שם שביאר הדבר היטב. ולפ"ז נראה, דעיקר כוונתו של יעקב בשלחו את המלאכים לא היתה לראות אם עשו מתעתד לצאת לקראתו, דזה ידע בבירור שעליו לפחד ולדאוג מעשו, אלא סבר יעקב שאולי עכשיו הגיע הזמן בו תתקיים כוונתו של יצחק שהוא ועשו יהיו שותפים בעניני עולם הזה ועולם הבא, וא"כ אפשר שאף שלבני אדם היה נראה שעשו מתעתד להלחם ולהרוג את יעקב, אבל כאן היה צריך יעקב למלאכים ממש בכדי לחדור לתוך עומק מחשבתו של עשו כדי להבחין בתוך תוכיותו אולי הגיעה עכשיו שעת הכושר להציע לו שותפות מעין זו, ודו"ק. ועיין מש"כ להלן [פסוק כ"ג] שאפשר מחמת זה חשבו חז"ל לטענה על יעקב מה שהטמין את דינה מעשו, ועיי"ש.

30. בראשית פרק לד (פרשת וישלח)

(ח) וידבר חמור אתם לאמר שכם בני חשקה נפשו בבתכם תנו גא אתה לו לאשה: (ט) והתחתנו אתנו בנותיכם תתנו לנו ואת בנותינו תקחו לכם: (י) ואתנו תשבו והארץ תהיה לפניכם שבו וסחריה והאחוז בה: ... (יג) ויענו בני יעקב את שכם ואת חמור אביו במרמה וידברו אשר טמא את דיגה אחתם: (יד) ויאמרו אליהם לא נוכל לעשות הדבר הזה למת את אחתנו לאיש אשר לו ערלה כיערפה הוא לנו: (טו) אד-בזאת נאות לכם אם תהיו כמנו להמול לכם פלייזר: (טז) ונתנו את בנותינו לכם ואת בנותיכם נקח לנו וישבנו אתכם והיינו לעם אחד: (יז) ואם לא תשמעו אלינו להמול ולקחנו את בנותנו והלכנו: (יח) ויטבו דבריהם בעיני חמור ובעיני שכם בן-חמור: (יט) ולא-אחר הנער לעשות הדבר כי חפץ בבת יעקב והוא נכבד מכל בית אביו: (כ) ויבא חמור ושכם בנו אל-שער עירם וידברו אל-אנשי עירם לאמר: (כא) האנשים האלה שלמים הם אתנו וישבו בארץ ויסחרו אתה והארץ הנה רחבת ידים לפניכם את בנותם נקח לנו לנשים ואת בנותינו נתן להם: (כב) אד-בזאת יאות לנו האנשים לשבת אתנו להיות לעם אחד בהמול לנו פלייזר כאשר הם נמלים: (כג) מקנהם וקנינם וכל בהמתם הלא לנו הם אם נאותה להם וישבו אתנו:

31. בראשית פרק לא פסוק מג - מד (פרשת ויצא)

(מג) ויען לך ויאמר אל יעקב הבנות בנותי וסגנים בני וסגן צאני וכל אשר-אתה ראה ליהוא ולבנותי מה-אעשה לאלה היום או לבניהן אשר ילדו: (מד) ועתה לכה נכרתה ברית אני ואמה והיה לצד ביני ובינה:

32. בראשית רבה ע"ח

(ט) וירץ עשו לקראתו וישקהו (בראשית ל"ג ד'), נקוד עליו, אמר רבי שמעון בן אלעזר בכל מקום שאתה מוצא הפתב רפה על הגקדה אתה דורש את הפתב, הגקדה רפה על הפתב אתה דורש את הגקדה, פאן לא כתב רפה על הגקדה ולא גקדה רפה על הפתב אלא מלמד שנכמרו רחמיו באותה השעה ונשקו בכל לבו. אמר לו רבי ינאי אם פן למה נקוד עליו, אלא מלמד שלא בא לנשקו אלא לנשכו, ונעשה צוארו של אבינו יעקב של שיש וקהו שניו של אותו רשע, ומה תלמוד לומר ויכפו, אלא זה בוכה על צוארו וזה בוכה על שניו. רבי אבהו בשם רבי יוחנן מיתי לה מן הקא (שיר השירים ז' ה'): צוארו כמגדל השן וגו'.

דבר אחר, בפנים פרוכות אני מהלך, כמא דתימא (שמואל א כ"א י'): הנה היא לוטה בשמלה. (בראשית ל"ג י"ד): עד אשר אבא אל אדני שעירה, אמר רבי אבהו חזרנו על כל המקרא ולא מצאנו שיהיה יעקב אבינו אצל עשו להר שער מימיו, אפשר יעקב אמתי היה ומרמה בו, אלא אימתי היה הוא בא אצלו, לעתיד לבוא, הדי הוא דכתיב (עבדיה א' כ"א): ועלו מושיעים בהר ציון לשפט את הר עשו.